Taipalsaaren Saaristoasiain toimikunnan lausunto uudesta saaristolaista

Lakiluonnos on suurelta osin muokattu ajantasaiseksi ja tulevaisuuden kehitystä ja muutoksia huomioon ottavaksi. Keskeisiä asioita ovat tekniikan ja infrastruktuurin muutokset, uusi toiminta- ja asumisympäristö sekä kaavojen päivitys ja ajan-tasaistaminen.

Saariston nykyisessä ja tulevassa väestörakenteessa otetaan huomioon asujamiston muutos. Saaristossa on vakituisia asukkaita, yhä runsaammin kausiasukkaita, etätyön tekijöitä, eri alojen yrittäjiä ja matkailijoita.
Koska väestö- ja elinkeinorakenteet muuttuvat ja tekniikka antaa uusia mahdollisuuksia, olisi saariston muutokset otettava lakiuudistuksessa vielä enemmin huomioon.

Koska saaristo koostuu erilaisista osista, pitäisi saaristoa käsitellä tasapuolisesti yhtenä arvokkaana kokonaisuutena.
Nyt välittyy jonkin verran eri tavalla painotettu kuva yhdysalusliikenteen ja lossiliikenteen alueiden osalta. Lakiluonnoksessa käsitellään monipuolisesti yhdysalusliikennettä ja sen vaikutusta, mutta ei juurikaan maantielauttojen ja lossien osuutta. Tekstissä toki viitataan maantielauttojen ja lossien osalta toiseen lakiin ja LVM:n hallinnonalaan, mutta tasapuolisuus ja yhdenvertaisuus ei saaristolaissa kaikilta osin toteudu.

Maantielauttojen ja lossien sekä yksityistielossien pitäisi olla perustaltaan suhteellisen yhdenvertaisessa asemassa yhdysalusten toimintaedellytysten ja rahoituksen kanssa, koska saariston puitteet, olosuhteet ja asujamiston toimintaympäristö ovat aika lailla yhteneväisiä.

Saaristoasia kokonaisuudessa on otettava huomioon, että merkittävän määrän perus-liikenteestä hoitavat yksityistielossit, joiden toiminnasta riippuvat saaristoasukkaiden tarvitsemat asiat: nykyajan huoltokokonaisuus (esim. energia, jätehuolto), palvelujen saavutettavuus, työssäkäynti, asiointi, palo- ja pelastusajoneuvojen liikenne ja turvallisuus, joiden merkitys vielä korostuu talvi- ja kelirikkoliikenteen aikana.
Siksi taloudellista oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta on yksityistielossienkin osalta korostettava.

Saaristoasiain neuvottelukunnalla on tärkeä tehtävä arvioida lain tavoitteiden konkreettista toteutumista ja toimia saariston asukkaiden asianajajana ja edunvalvojana.
Siksi neuvottelukunnan pitäisi koostua kattavasti sekä saaristoluokittain että alueellisesti.

Saaristossa olevat monet tärkeät ja myönteiset asiat (uudistuva monimuotoinen väestö- ja elinkeinorakenne, uusi infrastruktuuri, kulttuuriympäristö, aluevastuu ja palvelukokonaisuus) toteutuvat ja kehittävät arvokasta saaristoamme, jos perusinfrastruktuuri ja lautta- ja lossiliikenne toimivat.

Saaristolain ja saaristokokonaisuuden toimivuuden ja saariston elinvoimaisuuden perusedellytys on pitkäjänteinen, tasapuolinen ja realistisen toimiva liikenneinfrastruktuurin rahoitus, joka mahdollistaa turvallisen, ennustettavan ja tasavertaisen palvelurakenteen ja asuinympäristön.

Taipalsaarella 22.10.2026 Taipalsaaren Saaristoasioiden toimikunta

TUURE WESTINEN
Tuure Westinen
puheenjohtaja

Juha Tielinen
sihteeri